รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยองค์การกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา

Casual Model between Organization Factors and Effectiveness of Public Secondary Schools Administration Relevant to the Multicultural in the Four Districts of Songkhla Province

ศิลป์ชัย สุวรรณมณี[1*]

Sinchai Suwanmanee[1*]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยองค์การกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครู จำนวน 220 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวทางของคอมเรย์และลี จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสถานที่ตั้ง แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยองค์การกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา มีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2) มีค่า 66.25 เมื่อพิจารณาค่า χ^2/df เท่ากับ 0.463 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสมบูรณ์ GFI เท่ากับ 0.97 ค่า AGFI เท่ากับ 0.96 ส่วนค่าดัชนีวัดความสอดคล้องในรูปความคลาดเคลื่อน RMR เท่ากับ 0.030 และค่า SRMR เท่ากับ 0.059 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประสิทธิผล สังคมพหุวัฒนธรรม

Abstract

This research aimed to analyze the casual model between organization factors and effectiveness of public secondary schools administration relevant to the multicultural in the four districts of Songkhla Province. The samples were 220 from public secondary school teacher. The sample size was calculated by using Comrey and Lee, stratified random sampling follow schools located and simple random sampling. The findings, there appeared to be as follows: the casual model between organization factors and effectiveness of public secondary schools administration relevant to the multicultural in the four districts of Songkhla Province were consistent with the empirical data. The data analysis revealed the validation of fitted model yielded a Chi-square of 66.25, (χ^2/df = 0.463), GFI = 0.97, AGFI =0.96, RMR = 0.030 and SRMR = 0.059

Keywords: Casual Model, Effectiveness, Multicultural

[1] อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

* Corresponding author. E-mail : chaly062@yahoo.com

บทนำ

จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษทางสังคมและของประเทศ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 75 นับถือศาสนาอิสลามและนิยมใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน ส่วนที่เหลือร้อยละ 24 เป็นผู้นับถือศาสนาพุทธ อาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจายทั้งในเขตเมืองและพื้นที่ชนบท จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงมีลักษณะทางสังคมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะและมีประวัติศาสตร์ของตนเอง ประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูลและสงขลา เฉพาะ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอจะนะ นาทวี เทพาและสะบ้าย้อย เป็นพื้นที่ที่มีการผสมผสานหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม แต่ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมลายู นับถือศาสนาอิสลาม ด้วยลักษณะเฉพาะที่ แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น ๆ รัฐบาลจึงกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจที่จะต้องดำเนินนโยบายในการพัฒนาและแก้ปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งความเข้าใจระหว่างประชาชนกับข้าราชการโดยเฉพาะด้านการศึกษา (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2552: 7)

บริบทพื้นที่ดังกล่าวมีปัญหาในหลายด้านซึ่งสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้สรุปปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่ามาจากสาเหตุทางสังคมจิตวิทยา เช่น ปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนและปัญหาการศึกษาต่ำ ประชาชนไม่นิยมเรียนในโรงเรียนสามัญและไม่นิยมพูดภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารประจำวัน (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. 2544: 185) นอกจากนั้นผลการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่าการจัดการศึกษากำลังแยกออกเป็น 2 ระบบอย่างชัดเจน เด็กไทยพุทธจะไปเรียนในโรงเรียนรัฐบาล ในขณะที่เด็กไทยมุสลิมจะนิยมไปเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วหรือสถาบันการศึกษาปอเนาะ ทั้งยังมีแนวโน้มว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะขยายลงไปถึงระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนจากครอบครัวที่มีพื้นฐานต่างกันขาดโอกาสที่จะปฏิสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขาดโอกาสที่จะสร้างความสัมพันธ์เป็นเพื่อนฝูงกัน ซึ่งทำให้เกิดการแบ่งแยกทางความคิด ขาดความไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 1-3)

การจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยสถานศึกษาทั้งที่เป็นของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนรวมทั้งสิ้น 3,234 แห่ง ซึ่งแยกเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 923 แห่ง สถานศึกษาเอกชนสามัญและเอกชนสอนศาสนา จำนวน 253 แห่ง มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิด (เราเฎาะฮ์) และศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) จำนวน 1,666 แห่ง ส่วนสถาบันการศึกษาปอเนาะ มีจำนวน 375 แห่ง มีนักเรียน/นักศึกษา จำนวนรวมทั้งสิ้น 449,600 คน ซึ่งแบ่งเป็นการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 420,851 คน ระดับอาชีวศึกษา จำนวน 9,009 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 19,740 คน ซึ่งการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นประถมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่เรียนร่วมกันในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนร้อยละ 70 เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเยาวชนมุสลิมและร้อยละ 30 เรียนในโรงเรียนของรัฐ ซึ่งมีทั้งเยาวชนพุทธและมุสลิมที่เรียนร่วมกัน (ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2554)

ปัญหาด้านการศึกษาจากข้อมูลประกอบที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ระหว่างวันที่ 13-14 ตุลาคม 2550 เรื่อง มหาวิทยาลัยไทยกับการมีส่วนร่วมสร้างสันติสุขชายแดนใต้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2550: 13-17) ได้สังเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สถานภาพและผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบันมีสภาพที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น โดยมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายและเป็นไปตามอัตลักษณ์ วิถีชีวิต ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วยสถานศึกษาหลายประเภท หลายสังกัด การดำเนินงานจึงไม่มีเอกภาพ ผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมาพบว่านักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยดูได้จากผลการทดสอบของสำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ นอกจากนี้ถ้าดูจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2551 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าทุกสาขาวิชามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าภาพรวมของประเทศ รวมทั้งผลการสำรวจนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 1-3) ในปีการศึกษา 2550 พบว่าเด็กอ่านหนังสือไม่ออกเขียนไม่ได้ถึงร้อยละ 30.82 ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นก็ตาม (สำนักงานศึกษาธิการภาค 12. 2557: สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2560, จาก htpp://www. http://coad3.org)

พื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ นาทวี เทพาและสะบ้าย้อยถูกควบรวมเป็นพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ซึ่งโดยนัยของพื้นที่และปัญหาที่เกิดขึ้นมีสภาพความเหมือนและใกล้เคียงกับเป็นพื้นที่โดยรวมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นโยบายและการบริหารจัดการจึงถูกหมายรวมถึงพื้นที่ดังกล่าวด้วย ดังนั้นพื้นที่ดังกล่าวจึงมีความแตกต่างและมีลักษณะเฉพาะเชิงพื้นที่ สำหรับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ มีจำนวนทั้งสิ้น 10 โรงเรียน ซึ่งมีบริบทด้านความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่าการที่จะบริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลนั้นควรจะมีรูปแบบการบริหารอย่างไร ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลประสิทธิผลของการบริหาร ประกอบด้วย ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของบุคลากร วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศของสถานศึกษา ดังนั้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า

รูปแบบการบริหารดังกล่าวจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการจัดการในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมจริง ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยองค์การกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยองค์การกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยองค์การกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประเภทการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Causal-Effect Research) ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม ตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของบุคลากร วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศของสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหาร โดยมีขั้นตอนของการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครู จำนวน 220 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวทางของคอมเรย์และลี (Comrey and Lee. 1992: 217) ที่กำหนดให้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 200 คนขึ้นไปอยู่ในระดับพอใช้ (Fair) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสถานที่ตั้ง (จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยทุกฉบับ 0.981 และใช้สถิติเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยค่าสถิติไคสแควร์ ค่าสถิติไคสแควร์สัมพัทธ์ ดัชนี GFI AGFI CFI SRMR และ RMSEA ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมเมตริกสหสัมพันธ์ โดยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ โดยวิธีเพียร์สันโปรดักชันโมเมนต์ (Pearson Product Moment Correlation) โดยกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดลและระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดลก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (Model Identification) ซึ่งเป็นการระบุว่าโมเดลองค์ประกอบนั้นสามารถนำมาประมาณค่าพารามิเตอร์ได้เป็นค่าเดียวหรือไม่

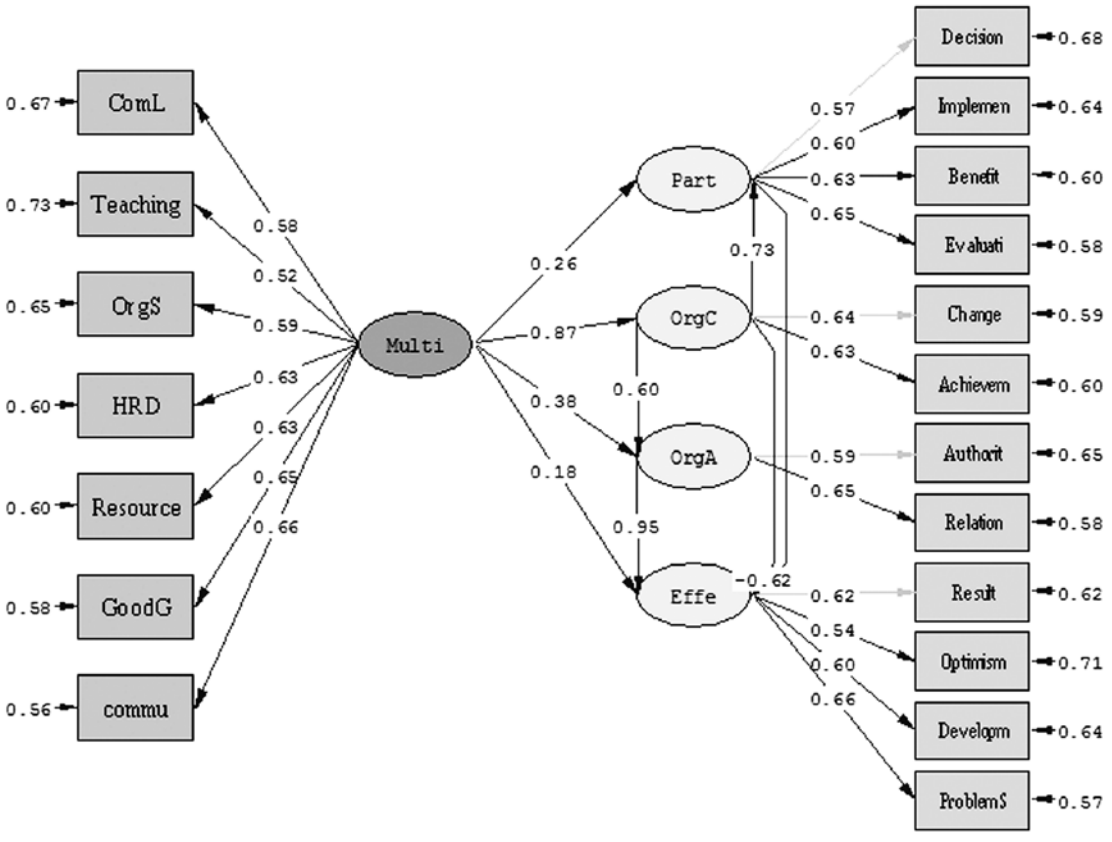
3. การประมาณค่าพารามิเตอร์ (Estimating the Parameter) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการแก้สมการโครงสร้างเพื่อหาค่าพารามิเตอร์ซึ่งเป็นตัวไม่ทราบค่าในสมการ

4. การประเมินความสอดคล้องของโมเดล (Evaluating the Data-Model Fit) เป็นการพิจารณาค่าสถิติต่าง ๆ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นหลักฐานสนับสนุนว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ประกอบด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ ดัชนี GFI AGFI CFI SRMR และ RMSEA (Bentler. 1990: 238-246; Kline. 1998: 130) ซึ่งจะพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาร่วมกัน ดังนี้

χ^2	ไม่ควรมีนัยสำคัญ
χ^2/df	ไม่ควรเกิน 3
GFI	มีค่ามากกว่า 0.90
AGFI	มีค่ามากกว่า 0.90
CFI	มีค่ามากกว่า 0.90
SRMR	มีค่าน้อยกว่า 0.10
RMSEA	มีค่าน้อยกว่า 0.07

5. การดัดแปลโมเดล (Model Modification) กรณีค่าสถิติวัดความสอดคล้องของโมเดลชี้ว่าโมเดลองค์ประกอบไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถปรับค่าพารามิเตอร์ในโมเดลสมมติฐานแล้วทดสอบผลการปรับโมเดลได้ ซึ่งโปรแกรมจะให้ค่าดัชนีดัดแปรโมเดล (Modification Indices: MI) และจะเสนอว่าควรเพิ่มหรือตัดพารามิเตอร์ตัวใดขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและต้องปรับค่าพารามิเตอร์อย่างมีความหมายในเชิงเนื้อหาและสามารถตีความหมายค่าพารามิเตอร์นั้น ๆ ได้ชัดเจน

ผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

Chi-Square=66.25, df=143, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยองค์การกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 66.25 ที่ P-Value = 1.000 แสดงว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่า χ^2/df เท่ากับ 0.463 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสมบูรณ์ ค่า GFI เท่ากับ 0.97 ค่า AGFI เท่ากับ 0.96 ส่วนค่าดัชนีวัดความสอดคล้องในรูปความคลาดเคลื่อน ค่า RMR เท่ากับ 0.030 และค่า SRMR เท่ากับ 0.059 ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และตัวแปรปัจจัยทุกตัวมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหาร โดยตัวแปรบรรยากาศของสถานศึกษา (OrgA) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุด และรองลงไปเรียงลำดับตามดังนี้ ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม (Multi) การมีส่วนร่วมของบุคลากร (Part) และวัฒนธรรมองค์กร (OrgC) นอกจากนี้พบว่าตัวแปรปัจจัย ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา มี 4 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศของสถานศึกษา (OrgA) รองลงไป ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร (OrgC) การมีส่วนร่วมของบุคลากร (Part) และภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม (Multi) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา มี 2 ตัวแปร ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร (OrgC) และภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม (Multi) ตามลำดับ และมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัจจัยด้านบรรยากาศของสถานศึกษา (OrgA) เป็นตัวแปรที่สำคัญอันดับแรกในการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ซึ่งตัวแปรบรรยากาศของสถานศึกษา (OrgA) ได้รับอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมจากภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม (Multi) นอกจากนั้นยังได้รับอิทธิพลจากตัวแปรวัฒนธรรมองค์กร (OrgC) จากข้อสรุปดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านบรรยากาศของสถานศึกษา (OrgA) เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลานั้น เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งในแง่ของผู้เรียน บุคลากร หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ดังนั้นท่ามกลางความหลากหลายนั้น บรรยากาศของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการทำงานแบบร่วมไม้ร่วมมือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษานั้นเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิวตัน (Newton. 1999: 215-235) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ที่ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองในประเทศออสเตรเลีย พบว่า ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ คือ การมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นอกจากนั้น ผลงานวิจัยของกู๊ดฮาร์ท (Goodhart.

1991: 2214) เรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาก็พบว่า บรรยากาศที่เกิดจากพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารด้านมุ่งงานสามารถอธิบายประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งเมอร์ฟี ฮอลลิงเจอร์ และมิทแมน (Murphy, Hallinger and Mitman. 1982: 28) ก็กล่าวว่าบรรยากาศทางวิชาการเป็นตัวแปรที่ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผลที่ได้รับการยอมรับ นอกจากนั้นรูล (Ruhl.1985: 3216-A) ก็เห็นสอดคล้องเช่นเดียวว่า บรรยากาศของสถานศึกษามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน รวมถึงประสิทธิผลของสถานศึกษา สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยที่กล่าวถึงบรรยากาศขององค์กรว่ามีส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดการบริหารที่มีประสิทธิผลนั้นมีจำนวนมาก เช่น งานวิจัยของชุติมา ชุติชิวานันท์ (2554: 96) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ขององค์การที่มีผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษา: กลุ่มธุรกิจผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ผลการศึกษา พบว่า บรรยากาศสถานศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำงานที่จะทำให้พนักงานแสดงพฤติกรรมในทางบวกและพัฒนาเป็นผลการปฏิบัติงานที่สร้างความยั่งยืนให้กับองค์การได้ในที่สุด นอกจากนั้นภารดี อนันต์นาวี (2551: 4) สมจิตร อุดม (2547: 206) ถาวร เส้งเอียด (2550: 120) ก็เห็นสอดคล้องเช่นเดียวกันว่าบรรยากาศขององค์กรส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิผลมากขึ้น

2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม (Multi) ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอันดับสองที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ที่เป็นเช่นนี้เพราะประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาหรือองค์กรต่าง ๆ พบว่า มีองค์ประกอบหลัก ๆ ร่วมกัน แต่อาจจะมีบางองค์ประกอบที่เป็นองค์ประกอบเฉพาะที่แปรเปลี่ยนไปตามบริบทขององค์กรหรือพันธกิจขององค์กร การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ คือ การใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based) ซึ่งในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา มีความเป็นพิเศษกว่าพื้นที่อื่นทั้งในแง่ของการบริหารจัดการที่มีการจัดโครงสร้างที่มีความจำเพาะของพื้นที่ และประเด็นสำคัญคือความแตกต่างทางด้านพหุวัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการบริหารจัดการที่ต่างออกไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเสาวนีย์ จิตต์หมวด (2550: 84) ที่กล่าวว่าเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจที่จะต้องดำเนินนโยบายในการพัฒนาและแก้ปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งความเข้าใจระหว่างประชาชนกับข้าราชการเป็นการเฉพาะ รวมทั้งนโยบายด้านการศึกษา นอกจากนี้กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2559, จาก htpp://www.Nidambe11.net) ก็ชี้ว่าการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้ว่าต้องจัดให้สอดคล้องกับพื้นฐานทางศาสนา ภาษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่โดยไม่ยึดติดกับหลักสูตรที่กำหนดจากส่วนกลางหรือจัดเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ ด้วยเหตุผลข้างต้นจากการตั้งสมมติฐานโมเดลการวิจัยที่พยายามจะแสวงหารูปแบบการบริหารที่สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่นั้นคือ ความเป็นสังคมสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งจากการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่เป็นความต่างและจะทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิผลนั้นก็คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยของหลายท่าน เช่น แนวคิดของเอกรินทร์ สังข์ทอง (2552: 12-13) ที่กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรมให้เกิดประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษาจะต้องสนองตอบต่อความต้องการทางด้านพหุวัฒนธรรมโดยผ่านกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนและหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาและการจัดโครงสร้างทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การจัดและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม รวมถึงการจัดวัฒนธรรมองค์ให้เห็นคุณค่าและสะท้อนแนวคิดพหุวัฒนธรรม ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหารโดยตรง ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมจึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำพาสถานศึกษาไปสู่ประสิทธิผล นอกจากนั้นฮอยและเฟอร์กัสสัน (Hoy and Ferguson. 1985: 121-122) กิบสัน, จอร์น และจาเมส (Gibson, John and James. 1982: 27) พาร์สัน (Parson. 1960: 99) ยังให้ความเห็นที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์กรนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม (Adaptation) ได้หรือไม่มากน้อยเพียงไร ซึ่งสอดรับกับคอนเนอเลย์ (Connerley.2005: 72; citing O'Hara -Devereau and Johansen. 1994) ที่ชี้ว่าผู้บริหารที่จะสามารถบริหารจัดการองค์กรในสังคมพหุวัฒนธรรมนั้นจะต้องประกอบด้วย 1) ความสามารถในการเข้าใจและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม 2) ความสามารถด้านเทคโนโลยีท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว 3) ความคิดสร้างสรรค์และความยั่งยืนของทีมบริหารและ 4) ความสามารถที่จะรองรับความซับซ้อนของการทำงานเป็นทีม เช่นเดียวกับเซสส่า (London and Sessa. 1999: 34) กล่าวว่ามิติในการสร้างศักยภาพหรือสมรรถนะด้านการบริหารในสังคมพหุวัฒนธรรม ดังนี้ 1) ต้องมีความรู้สึกที่ดีกับวัฒนธรรมอื่น 2) ต้องมีความรู้สึกเชิงบวกกับวัฒนธรรมอื่น 3) ต้องมีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม 4) ต้องรู้จักเอาใจใส่คนต่างวัฒนธรรม 5) ต้องเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม 6) ต้องรู้จักเปิดใจ 7) ต้องรู้จักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 8) ต้องให้ความสำคัญกับการร้องขอและ 9) ต้องมีความสามารถในการปรับตัว จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรที่สำคัญ ในการบริหารสถานศึกษา ก็คือ ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม ดังนั้นสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลาก็จำเป็นอย่างที่จะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้มีความสอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม จึงจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ประสิทธิผลได้

3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร (Part) ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในลำดับที่สามที่ได้รับอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมจากภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม (Multi) รวมถึงปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร (OrgC) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของรัฐบาลที่เน้นให้หน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะของภาครัฐที่อยู่ในพื้นที่เขตพัฒนา

พิเศษเฉพาะกิจ ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ภายใต้คำขวัญที่ว่า เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ดังนั้นวิธีการทำงานหรือการบริหารราชการในพื้นที่โดยหมายรวมถึง 4 อำเภอของจังหวัดสงขลานั้น จะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว ตลอดจนสถานศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก มีข้อจำกัดด้านบุคลากร ดังนั้นวิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมถึงเป็นรูปแบบที่จะช่วยให้การทำงานนั้นมีประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฮิกเก็ต (Highett. 1989: 4) ที่ได้ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาในทรรศนะของผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษาธิการจังหวัด มี 7 ประการ หนึ่งในนั้นก็คือ ความร่วมมือร่วมใจอันแน่วแน่ของบุคลากรในโรงเรียนจะทำให้สถานศึกษานั้นมีประสิทธิผล นอกจากนั้น มนูญ วงศ์นารี (2524: 94-96) กล่าวว่าเกณฑ์ในการวินิจฉัยประสิทธิผลขององค์กร คือ ความร่วมมือช่วยกันทำงานโดยมุ่งสู่จุดมุ่งหมาย และความรู้สึกเป็นอิสระในการเสนอข้อมูลและความรู้สึกของตนในการแก้ไขปัญหา การแก้ปัญหานั้นจะเป็นการปฏิบัติที่บรรยากาศการทำงานเป็นแบบให้ความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูล นอกจากนั้นแล้วด้วยข้อจำกัดในแง่ของความหลากหลายเชิงพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมเพราะหลักการสำคัญของการจัดการศึกษาภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมนั้น หลักการมีส่วนร่วมถือเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่ง ดังที่งานวิจัยของอิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต (2548: 405-406) พบว่า ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ความต้องการการมีส่วนร่วม ความต้องการการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความต้องการความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันและความต้องการให้ยอมรับความเป็นอัตลักษณ์พิเศษของคนในพื้นที่ นอกจากนั้นในงานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐที่สอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม กรณีศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของศิลป์ชัย สุวรรณมณี (2556: 253) ยังกล่าวว่าการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษานั้นต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และโครงสร้างการบริหารสถานศึกษานั้น ต้องเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในลักษณะเครือข่าย ที่มาจากชมรมหรือสมาคมครู ผู้ปกครองและศิษย์เก่าของโรงเรียน จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมก็เป็นตัวแปรที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้การบริหารสถานศึกษาในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา มีประสิทธิผล

4. ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร (OrgC) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่สี่ของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยองค์การกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ซึ่งได้รับอิทธิพลทางตรงจากภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม (Multi) ด้วยเช่นเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้รับผลกระทบจากหลายทิศทาง ไม่ว่าจะเป็นความคาดหวังจากนักเรียน ผู้ปกครองและผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้นไป หรือแม้แต่สังคมรอบด้าน ที่ต่างคาดหวังให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ภายใต้ข้อจำกัดในหลายด้าน ดังนั้นสถานศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา หรือพื้นที่อื่น ๆ จำเป็นจะต้องมีการปรับตัวหรืออาจจะใช้คำว่าปฏิรูปตัวเอง เพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่ความคาดหวังที่ถาโถมเข้ามา ด้วยแรงกดดันดังกล่าว วัฒนธรรมองค์กรที่เป็นแบบราชการดั้งเดิม จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน ซึ่งจากงานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาวัฒนธรรมในประเด็น ได้แก่ วัฒนธรรมแบบมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลง (Change) และแบบมุ่งผลสำเร็จ (Achieve) พบว่า มีความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสถานศึกษาเองก็จำเป็นต้องปรับตัวจึงทำให้วัฒนธรรมเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมจินตนา คุ้มภัย (2553: 167) ได้วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์กรที่มีอิทธิผลต่อประสิทธิผลองค์การ : กรณีศึกษารัฐวิสาหกิจในประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จก็เป็นตัวแปรที่สำคัญ นอกจากนั้นกิลแฮม (Gillham.2000 form http://www.thailis.uni.net.th) ยังได้กล่าวว่า เกณฑ์การวัดประสิทธิของสถานศึกษาที่สำคัญก็คือ วัฒนธรรมที่มีการคาดหวังสูงในความสำเร็จ ส่วนเอกรินทร์ สังข์ทอง (2552: 6) กล่าวว่า วัฒนธรรมและคุณค่า (Culture and Value) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ต้องนำมาใช้ประกอบการวางแผนเชิงกลยุทธ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม กรณีสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้เกิดความมีสมดุลขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยองค์การกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตัวแปรปัจจัยทุกตัวมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหาร โดยตัวแปรบรรยากาศของสถานศึกษา (OrgA) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุด และรองลงไปเรียงลำดับตามดังนี้ ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม (Multi) การมีส่วนร่วมของบุคลากร (Part) และวัฒนธรรมองค์กร (OrgC) นอกจากนี้พบว่าตัวแปรปัจจัย ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา มี 4 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศของสถานศึกษา (OrgA) รองลงไป ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร (OrgC) การมีส่วนร่วมของบุคลากร (Part) และภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม (Multi) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา มี 2 ตัวแปร ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร (OrgC) และภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม (Multi) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบของการวิจัยทำให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลาเกิด

ประสิทธิผล โดยเฉพาะปัจจัยบรรยากาศสถานศึกษานั้น เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งจากข้อค้นพบดังกล่าว ดังนั้นในแง่ของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพิจารณาให้ความสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศสถานศึกษาให้เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมอันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาต่อไป ส่วนผู้วิจัยที่สนใจงานวิจัยทั้งในลักษณะเชิงพื้นที่ (Area Base) หรือเชิงเนื้อหา (Content Base) ประเด็นที่น่าสนใจ คือ การแสวงหารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับทั้งผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และชุมชนในพื้นที่ ด้วยเหตุที่ว่ารูปแบบการบริหารและจัดการศึกษาที่เป็นแบบสากลไม่สามารถที่จะสนองตอบต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่ได้สมบูรณ์แบบ

เอกสารอ้างอิง

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2550). **การจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้: มุมมองจากนักปฏิบัติ**. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2555, จาก http://www.Nidambe11.net.

ชุติมา ชุติชิวานันท์. (2554). **พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ขององค์การที่มีผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษา: กลุ่มธุรกิจผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ถาวร เส้งเอียด. (2550). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภารดี อนันต์นาวี .(2551). **หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. ชลบุรี: สำนักพิมพ์มนตรี.

มนูญ วงศ์นารี. (2524). **ค่านิยมทางการบริหารสำหรับพัฒนาองค์กรของไทย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2550). **ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. ปัตตานี: เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ ทปอ. เรื่อง มหาวิทยาลัยไทยกับการมีส่วนร่วมสร้างสันติสุขชายแดนใต้.

ศิลป์ชัย สุวรรณมณี. (2556). **การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐที่สอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม กรณีศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2554). **อัตราการเรียนต่อ ม.1 ม.4 และ ปวช. ปีการศึกษา 2550 ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้**. ยะลา: ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัด. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2554, จาก http://www. http://coad3.org.

สมจิตร อุดม. 2548. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้**. เอกสารประชุมวิชาการการวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 11. นนทบุรี: โรงพิมพ์เจริญผล

สมจินตนา คุ้มภัย. (2553). **การเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การ: กรณีศึกษารัฐวิสาหกิจในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ บริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สำนักงานศึกษาธิการภาค 12. (2557). **ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (O-net) ปีการศึกษา 2557**. ยะลา: สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2560, จาก htpp://www. http://coad3.org

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2544). **สถาบันยุทธศาสตร์ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มปท.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อการสร้างสันติสุข ปี 2548-2551**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). **สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2550). “สามจังหวัดชายแดนภาคใต้: จากปัญหาสู่สมานฉันท์”, **วารสารเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและงานวิจัยปีที่ 14 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549**. กรุงเทพฯ: มปท.

อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต. (2548). **ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. ปัตตานี: วิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2552). “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม: การทบทวนแนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติ”, **วารสารศึกษาศาสตร์**. 20(1), 1-16.

Bentler, P. M. (1990). “Comparative Fit Indexes in Structural Models”, **Psychological Bulletin**.170(2), 238-246.

Comrey, A. L. and Lee, H. B. (1992). **A First Course in Factor Analysis.** New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Connerley, M. L. (2005). **Leadership in a Diverse and Multicultural Environment**. Sage Publication, Inc.

Gibson, J.H., John, M.I. & James H.D. (1982). **Organizations: Behavior structure and Processes** (4th ed.): Austin, TX: Business Publications.

Gillham, David P. (2000). **Professional Staff and Parent Perceptions of School Effectiveness of Seventh-day Adventist K-Schools in the North America Division**. From http://www.thailis.uni.net.th/dao/printarticles.nsp

Goodhart, W. H. Jr. (1991). **The instrumental and expressive characteristics of public secondary school and effectiveness**. Dissertation Abstracts International, 51(7), 2214-4.

Highett, N.T. (1989). **School Effectiveness and Ineffective Parent's Principal's and Superintendents' Perspectives**. Unpublished Doctoral Dissertation, University of Alberta, Edmonton: Allyn and Bacon.

Hoy , W.K. and Ferguson, J (1985). **A Theoretical Frame work and Exploration of Organizational Effectiveness in School**. Educational Administration Quarterly, 21(2): 121-122.

London, M. and Sessa,V. I. (1999). **Sellecting international and executives: A suggested framework and annotated bibliography**. Greensboro, NC: Center for Creative Leadership.

Murphy, J., Weil, M., Hallinger, P., & Mitman, A. (1982, December). Academic press: Translating high expectations into school policies and classroom practices. **Educational Leadership**, 40(3), 22-26.

Newton, J. (1999). **An evaluation of the impact of external quality monitoring on a higher education college (1993-1998)**. Assessment & Evaluation in Higher Education, 24(2), 215-235.

Parson, T.(1960). **Administrative Science Quarterly. Effective of Size, Complexity and Ownership in Administrative Intensity**. New York: Holt, Rinehart& Winston.

Ruhl, M. L. (1985). "The Development of a Survey of School Effectiveness Climate, Principal Leadership". **Dissertation Abstracts International**, 46(11): 3216-A.